

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

308

Szerző: f. m.

Cím: „Hochstapler-tánc” és „arany-ifjúság”

Hely

Idő

„1922”

Személy

Forrás:

Pesti Napló

Helvezám

Bp. (Hely)

1922. 7/8 (Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomat. XX. é. 23. sz.

Budapesti Könyvtár, Budapest, 1920

„Hochstapler-tánc” és „arany-ifjúság”

Ezen a héten egy tizenöt éves fiú kezében kétszer fordult a revolver: az első golyó halálosan megsebzett egy kilenc esztendő s kisleányt, a másik a fiú ejtett sebet. Nem tudom, megállapították-e, hogy tragikus véletlenről vagy szomorú kis drámáról volt-e szó a két gyermek között s kinyomozták-e, hogyan került a kezükbe a gyilkos fegyver. Nem tudom s nem is tartottnak fontosnak sem a részleteket, sem az egész esetet, azt gondolva, hogy olyan kivételes véletlen történt, ami néhanapján előfordul a gyerekek közt is, a felnőttek közt is, anélkül, hogy valamely társadalmi folyamatot csúcsosítana ki.

Egy másik véletlen azonban újra elém hozta ezt a már-már elfeledett revolvért. Esti séta közben, egy idősebb ur kíséretében valahogy betévedtem az egyik pesti barba s meglepő látvány tárult itt elém. Minden második-harmadik asztalnál fiatal emberek, egészen fiatal emberek ültek. Ó jól tudom, hogy minden kornak megvolt a maga divatos és mulatos aranyifjúsága, amelyhez tartozni kötelesség és társasági chic. Az elnúlt korok mulatós ifjai azonban, hogy ugy mondjam, már legényemberek voltak, akik ha megszámlálták éveiket, legalább is egynéhány számmal túljutottak a huszon. Itt azonban láttam, például, egy asztalt, amelynél öt fiú ült. Egyik sem volt több tizenhét-tizennyolc esztendősnél. Ültek egymás mellett, előttük karcsú poharakban sárga pezsgő s kicsiny tányérokban frissen pörkölt tökmag. Utcai ruhában, puha gallérban voltak, csak az egyik en feszült estélyi frakk, ez már valami mulatságról jöhetett ide. Arcuk sovány és sápadt, a szemük tompán révedező és fátyolos, a bőruk betegesen szürke. Kezüik, amint kinyújtják a pohár felé, sovány, szánya. És az öt fiú közül három púspaszem, az egyik

csüptető. Néznek maguk elé a csillogó üvegen át, keveset beszélnek, néha belefujnak a kicsiny papirostrom-litába, amely előttük hever az asztalon. Ez nem arany-ifjúság, ezek korárett gyerekek.

A parketten tánc folyik, a fiúk le-lehunyorodó szemmel nézik. Homlokuk redős, arcuk gyűrött, szájuk petyhüdtlen lekonyul és felnyílik. A füstön és doboló zenén most az jelenti az egyik táncos: — Hochstapler-tánc. — Meg is ismétli valami kéjes mosollyal: — Eredeti Hochstapler-tánc. — Az emberek felfigyelnek. A szemhéjuk ráncokba gyűrődik, a pályolyokban előrehajolnak, a parkett körül megreccsennek a székek. Közben vad tánc kezdődött el. Furcsa tánc! A szélhámososság gesztusaiból és hangulataiból meríti motívumait. A szemek is táncolnak, a ravaszul mosolygó szájak is. Óvatos mozdulatok vezeték be a táncot, a férfi is, a nő is mintegy terepszemlét tart egymás körül. Csábítják és csalogatják egymást, hizelegnek, vonzódnak és ellenszegülnek, hizelegnek és gögösködnek s lesik azt a pillanatot, amikor lesujthatnak egymásra. Majd gyors ütemű, kissé groteszk ritmusu indulóba csap át a zene s a két táncos veszekedett iramban, hangos robajjal forog-kering egymás körül. Az öregek meglepedetten mosolyognak, az ifjak összehaverik sárga, sovány tenyerüket s azt mondják: — Eredeti! Nagyszerű! — És hosszan tapsolják a „Hochstapler-táncot”. Ugy látom, nem csak a tánc tetszik; el vannak ragadtatva az ötlettől is.

Járkálók azt asztalok közt, mintha keresnek valakit. A kis terem megtelik életgözzel, italpárával és dohányszállal, alig lehet mozogni s még egyre újabb vendégek érkeznek. Háromnegyed részük fiatal ember. Az egyik sarokban egy fiatal párta akadok. Ismerősök.

Menyasszony és vőlegény. Mándkettő előkelő, tisztességes családok gyermeke; a leány svájci intézetben nevelődött, a fiú tudósra indult. Pár hónappal ezelőtt jött haza a leány, tegnap tartották az eljegyzésüket, — ma már itt ülnek egy üveg badacsonyi mellett. Elfogódottan köszöntöm őket, szájamon ott dagad a kérdés: mit keresnek itt? Leülök hozzájuk; beszélgetünk s lassankint apatikusan nézek magam elé.

Szó esik mindenfélékről, dolgokról, emberekről, — néha közel hajolunk egymáshoz s hangosan kiabálunk, hogy megértsük egymás szavát a szipon, dobon át. A két gyerekmber leveleközteti az ismerőseinket; úgy beszélnek róluk, mint csalódott aggastyánok. Ismerik a hibáikat és mosolyognak a gyöngeségeiken; kételkednek mindenkinnek a becsületességében és őszinteségében. Nincs kivétel; kiábrándult szemük nem hunyorodik le apjuk, anyjuk előtt sem. Mindenki ben csalódtak és senkit sem tisztelnek; senkit sem szeretnek s az életben csak élvezeteket keresnek. A tizennyolcéves fiú kézkönyvvel beszél arról, hogy „orvostanárna” készült, amíg gimnáziumba járt, — most egy tüzsevegőnök iró-dájában dolgozik, „tanulja a szakmát”, s egyetlen ambíciója, hogy mielőbb önállósíthassa magát és vagyont gyűjtsön. Azt mondja, hogy nincs ma becsülete a komoly munkának s nem érdemes kitartóan dolgozni elvont célokért; azt fejtegeti igen értelmesen, hogy minden értékét megőrölt az idő s minden céll és pozíciót kompromittáltak a mai emberek; mosolyogva jegyzi meg, hogy olyan volt ez az elmúlt néhány esztendő, mint a salétromsav: lemarat minden aláret és pórt az emberekről és dolgokról, — most meztelen püreségében áll előttünk minden, nem maradt meg semmi, csak az

egyéni erő, az elfogulatlan kegyetlenség, a rosszhiszemű törtetés a siker és pénz után. S mit lehet tenni? Aki nem tud megalkudni, elbukik, aki élni akar, annak alkalmazkodnia kell. Ő élni akar. Ők. Mert az ifju menyaszonny mosolyogva helyesel.

Ez az az ifjuság, mely a világháboru légkörében uőtt fel. Az alig felserdült ifjukat kirángatta az iskolapadból, az egyetemi laboratóriumokból a háboru, a háborut pedig nem követte olyan megnyugtató béke és olyan lelki és gazdasági nyugalom, amely visszavezethette volna a még sem testileg, sem lelkileg teljesen ki nem fejlődött embereket a zavartalan erejű otthonokba, a nyugodt ivelésű, kitartó munkát követő pályákra. Soha annyi fiatalember nem volt látható a politikai és társadalmi élelben, a hivatalnokai és kereskedelmi pálya előterében, mint most. Huszáves fiuk vállalatokat vezetnek s export-import irodákat, adás-vételi vállalatokat alapítanak, ügynökösködéssel bejárlják fél Európát s a nagy erőfeszítésekkel, de mégis időnek előtte szerzett pénzekből pezsgős estélyeket rendeznek hiányosan felszerelt lakásukon, amelyet természetesen szelvé elkülönítenek szülői otthonuktól. Kiábrándultak, de nem fáultak; nem frissek, hanem nyugtalanul izgatottak; ambíciójuk nincs, munkakedv nem hevíti őket, csak pénz akarnak keresni, minél többet s mindegy, hogy mivel és hogyan, akár cipőfelsőrészszel, akár parfümmel, akár festménnyel. Ők azok, akik nem ismerték a kirajcárt s

mert ezrekben zavartalanul tudnak számolni; s minden vállalkozásukba „belokalkulálják“ az időnként „koncessziókat tévő becsületességet“ — az élet táncába a „Hochstapler-táncot“. Nem lehet velük vitatkozni, ők mindent jobban tudnak s az ugynevezett „szolid“ embert egy mosollyal elintézik: négi fiu! — mondják az ilyen öregre. Türelmetlenek és reménytelenek, csak a mának élnek; nem ismerik a lépcsőfokokat, ők mindig liften jártak. Nem értik azt, hogy valaki lassu, komoly munkával akar előre haladni, nem retten vissza a kezdet nehézségeitől s örömet lel a munka elvégzésében; ezek nem tudnak dolgozni, ezek pénzt keresnek. Nincsenek illúzióik s nem értik az idealizmust; nem ismerik a szerelmet, csak az érzékiséget; s korán megházasodnak, mert mindennel szietnek. És megdöbbenően okosak és étes szeműek.

S fiatal hitvesük jó partnernek bizonyul. Elviszik fájo fejüket a barokba s vitustáncot járó idegeiket elfomptítják a zenebonával. Itt találkoznak. Itt ülnek mind: a politizálók és apostolkodók, az üzérkedők és zsurozók, a kitartottak és könnyen élők, a honmentők és társadalmi harcokat folytatók, az ifju exportőrök és simmizők. Mind, mind, akiket kiforgatott a békés munkából, a komoly gondolkodásból egy felzaklatott kor közönyös cinnusa. Az ifju hit és szüies mosoly nem ékesíti az uj ifjuságot. f. m.